

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	21 januari 2019	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2018-1690	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	81E1AC50	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	23 oktober 2018	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften en beperkingen - kaart planlocatie - mitigerende maatregelen	ONDERWERP	Ontheffing complexen 1210, 1080, 1170 en 1120 te Leusden

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 23 oktober 2018 van Loo Plan BV, namens Woningstichting Leusden, om ontheffing in het kader van de artikelen 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen, van nesten of rustplaatsen van de gierzwaluw en de huismus;

ontheffing te weigeren van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk storen van de gierzwaluw en de huismus;

ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis

voor de periode tussen 1 februari 2019 en 1 april 2020.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op complexen 1210, 1080, 1170 en 1120 te Leusden. Deze complexen zijn gelegen aan de Kupersingel/Wildenburgstraat/Tolboomstraat, Esdoornhof en Wilgenlaan, wijk Langebeek en wijk De Wetering. De werkzaamheden betreffen groot onderhoud, met een energetische upgrade, waaronder dak- en gevelisolatie en het plaatsen van zonnepanelen. U vraagt ontheffing van de verbodsartikelen genoemd in de artikelen 3.1 en 3.5 van de wet voor wat betreft de gierzwaluw (*Apus apus*), huismus (*Passer domesticus*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) voor de periode van 1 februari 2019 tot 1 april 2020.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht.

IV. Toetsingskader

De gierzwaluw en de huismus zijn beschermd ingevolge artikel 3.1 van de wet. De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Afwijzing 'verstoren' gierzwaluw en huismus

U vraagt ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, vierde lid, van de wet voor zover dit betreft het opzettelijk storen van de gierzwaluw en de huismus. Door de voorgenomen werkzaamheden verdwijnen bestaande nestplaatsen van de gierzwaluw en de huismus. Hierdoor zullen zij gedwongen worden een alternatieve nestplaats te zoeken. Er worden alternatieve nestplaatsen aangeboden. De verstoring leidt niet tot een afname van het aantal potentiële broedplaatsen. Door de gekozen planning, waarbij voorkomen wordt dat er broedsels vernietigd worden, heeft de verstoring geen wezenlijke invloed op de populaties. Conform artikel 3.1, vijfde lid, van de wet is het opzettelijk storen van vogels alleen verboden indien dit van wezenlijke invloed is. Gezien het voorgaande zijn wij van oordeel dat hier in onderhavig geval geen sprake van is, en ontheffing dus niet noodzakelijk is.

VI. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Gierzwaluw

De gierzwaluw is in het plangebied waargenomen. In totaal zijn er 19 nesten vastgesteld. Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen voortplantings- en rustplaatsen van de gierzwaluw worden beschadigd en vernield.

Om de negatieve effecten op de soort te verzachten worden mitigerende maatregelen voorgesteld. Zo wordt er waar mogelijk gewerkt buiten de kwetsbare broedperiode, of, wanneer dit niet mogelijk is, worden nestplaatsen voorafgaand aan de broedperiode ongeschikt gemaakt. Zo wordt voorkomen dat er broedsels vernield worden. Om te voorzien in alternatieve verblijfplaatsen worden er 95 kasten opgehangen in de (directe) omgeving van de huidige nestplaatsen. In aanvulling daarop worden alle gerenoveerde woningen opgeleverd met het vogelschroot op de derde panlat, waardoor ook onder de dakpannen nog voldoende gelegenheid blijft om een nestplaats te creëren. Het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen en het ongeschikt maken van de bestaande verblijfplaatsen wordt dermate op elkaar afgestemd dat er altijd een overschot aan alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar is om het verlies op te vangen. De voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Echter, ondanks het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen worden er verblijfplaatsen beschadigd en vernield. Ontheffing is dan ook aan de orde.

De gierzwaluw is lastig te inventariseren, waardoor er weinig bekend is over de populatietrend. Geschat wordt dat er tussen 2013-2015 gemiddeld 40.000 – 60.000 broedparen in Nederland waren. Met name in bebouwde gebieden komt de gierzwaluw veel voor binnen de provincie Utrecht. Er zijn geen indicaties dat de staat van instandhouding van gierzwaluw negatief is. Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de gierzwaluw niet gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Huisumus

De huismus is in het plangebied waargenomen. In totaal zijn er 30 nesten vastgesteld. Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen voortplantings- en rustplaatsen van de huismus worden beschadigd en vernield.

Om de negatieve effecten op de soort te verzachten worden mitigerende maatregelen voorgesteld. Zo wordt er waar mogelijk gewerkt buiten de kwetsbare broedperiode, of, wanneer dit niet mogelijk is, worden nestplaatsen voorafgaand aan de broedperiode ongeschikt gemaakt. Zo wordt voorkomen dat er broedsels vernield worden. Om te voorzien in alternatieve verblijfplaatsen worden er 60 kasten opgehangen in de (directe) omgeving van de huidige nestplaatsen. In aanvulling daarop worden alle gerenoveerde woningen opgeleverd met het vogelschroot op de derde panlat, waardoor ook onder de dakpannen nog voldoende gelegenheid blijft om een nestplaats te creëren. Het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen en het ongeschikt maken van de bestaande verblijfplaatsen wordt dermate op elkaar afgestemd dat er altijd een overschot aan alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar is om het verlies op te vangen. De voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Echter, ondanks het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen worden er verblijfplaatsen beschadigd en vernield. Ontheffing is dan ook aan de orde.

De huismus is een algemeen voorkomende vogel. Met name rond bebouwing wordt deze soort veelvuldig aangetroffen. Geschat wordt dat er in Nederland 600.000 tot 1.000.000 broedparen aanwezig waren tussen 2013 en 2015. De huismus had aan het eind van de vorige eeuw een sterk negatieve populatietrend. Deze negatieve trend lijkt zich de afgelopen jaren iets te stabiliseren, maar blijft negatief. Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de huismus niet in gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied waargenomen. In totaal zijn er zes zomerverblijfplaatsen en 21 paarverblijfplaatsen vastgesteld. De paarverblijfplaatsen kunnen tevens in gebruik zijn als winterverblijfplaatsen, geschikt voor één of enkele exemplaren per verblijf. Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen exemplaren van de gewone dwergvleermuis worden gedood, voortplantings- en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden beschadigd en vernield en exemplaren van de gewone dwergvleermuis worden verstoord.

Om de negatieve effecten op de soort te verzachten worden mitigerende maatregelen voorgesteld. Om te voorkomen dat er gewone dwergvleermuizen gedood worden tijdens de werkzaamheden, worden de verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van exclusion flaps om stootvoegen af te sluiten, of worden wiggen tussen dakpannen geplaatst om tocht te creëren in verblijfplaatsen onder het dak. Er wordt zoveel mogelijk gewerkt buiten de kwetsbare (gebruiks)periode. Waar dit niet mogelijk is, worden de verblijfplaatsen voorafgaand aan de gebruikperiode ongeschikt gemaakt. Om te voorzien in alternatieve verblijfplaatsen worden er 112 muurschalen opgehangen. Deze muurschalen worden gemakkelijk geaccepteerd door de gewone dwergvleermuis als zomer- en paarverblijf. Ook bij milde winters (zelfs bij lichte vorst) kunnen deze muurschalen een functie als verblijfplaats vervullen. Naast het ophangen van kasten worden er smetplanken/boeiboorden en windveren aangebracht op de gerenoveerde woningen. Deze voorzieningen bieden ruimte aan de gewone dwergvleermuis om ook hier alternatieve verblijfplaatsen te vinden. Deze maatregelen worden telkens voldoende ruim van tevoren gerealiseerd om te allen tijde het verlies aan verblijfplaatsen ruimschoots te mitigeren. De voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Echter, ondanks het nemen van maatregelen kunnen gewone dwergvleermuizen worden verstoord op het moment dat zij hun verblijfplaats (definitief) moeten verlaten. Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen exemplaren van de gewone dwergvleermuis worden gedood. Ook worden er, ondanks het aanbieden van voldoende alternatieven, vaste verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis beschadigd en vernield. Ontheffing is dan ook aan de orde.

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuis in Nederland. In bijna alle atlashokken wordt deze vleermuis waargenomen. Ook binnen de gemeente Leusden wordt de gewone dwergvleermuis regelmatig waargenomen. Binnen de gemeente zijn veel ruimtelijke ingrepen die negatieve effecten kunnen hebben op de gewone dwergvleermuis, maar door het tijdig aanbrengen van (in pandige) alternatieven wordt een effect op de staat van instandhouding uitgesloten. Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in het geding door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied waargenomen. Er is één zomer- en paarverblijfplaats vastgesteld. Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen exemplaren van de ruige dwergvleermuis worden gedood, voortplantings- en rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis worden beschadigd en vernield en exemplaren van de ruige dwergvleermuis worden verstoord.

Om de negatieve effecten op de soort te verzachten worden mitigerende maatregelen voorgesteld. De (vermoedelijke) verblijfplaats wordt ongeschikt gemaakt voorafgaand aan de werkzaamheden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van exclusion flaps om stootvoegen af te sluiten, of worden wiggen tussen dakpannen geplaatst om tocht te creëren in verblijfplaatsen onder het dak. Er wordt zoveel mogelijk gewerkt buiten de kwetsbare (gebruiks)periode. Waar dit niet mogelijk is, worden de verblijfplaatsen voorafgaand aan de gebruikperiode ongeschikt gemaakt. Qua alternatieve verblijfplaatsen kan de ruige dwergvleermuis gebruik maken van dezelfde voorzieningen die getroffen worden voor de gewone dwergvleermuis. De voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Echter, ondanks het nemen van maatregelen kunnen ruige dwergvleermuizen worden verstoord op het moment dat zij hun verblijfplaats (definitief) moeten verlaten. Door het uitvoeren van de werkzaamheden kunnen exemplaren van de ruige dwergvleermuis worden gedood. Ook worden er, ondanks het aanbieden van voldoende alternatieven, vaste verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis beschadigd en vernield. Ontheffing is dan ook aan de orde.

De ruige dwergvleermuis komt wijdverspreid voor in Nederland, met een zwarte punt in het (noord)westen. Voor de provincie Utrecht geldt dat deze soort met name in het westelijke deel van de provincie wordt waargenomen. Er wordt geschat dat er in de trektijd zo'n 50.000 – 100.000 ruige dwergvleermuizen in Nederland aanwezig zijn. Ondanks dat er weinig informatie beschikbaar is over de trend mag, gezien deze aantallen, aangenomen worden dat de ruige dwergvleermuis in een gunstige staat van instandhouding verkeert. Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis niet in het geding door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Belang van de aanvraag

U heeft ten aanzien van de gierzwaluw en de huismus ontheffing aangevraagd op grond van het belang "Volksgezondheid of openbare veiligheid".

U heeft ten aanzien van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis ontheffing aangevraagd op grond van het belang "Volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". U stelt hierover het volgende:

"In het Klimaatakkoord van Parijs is afgesproken om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Ten einde de CO₂-uitstoot (als veroorzaker van de opwarming) te verminderen, zet de rijksoverheid in op onder meer energiebesparende maatregelen. De woningeigenaar, Woningstichting Leusden, heeft zich hieraan gecommitteerd en isoleert in de loop van de jaren haar woningbestand. Slecht geïsoleerde woningen zorgen voor een groot aandeel in de CO₂-uitstoot. In een slecht geïsoleerde woning dient immers meer gestookt te worden om een warm binnenklimaat te behouden.

De te treffen maatregelen zijn er op gericht om gemiddeld energielabel B te behalen. Op deze wijze wordt door de initiatiefnemer (en woningcorporaties in het algemeen) een (belangrijke) bijdrage geleverd aan het behalen van nationale (Energieakkoord; Convenant Energiebesparing Huursector) en mondiale (Klimaatakkoord van Parijs) klimaatdoelen. Door de isolatie kan het binnenklimaat verslechteren, veel bewoners zijn onvoldoende op de hoogte van nut en noodzaak van regelmatige ventilatie. Hierdoor kan de energiewinst teruglopen, vochtige lucht verwarmt slechter op, en kunnen problemen met de volksgezondheid optreden. Door het aanbrengen van een CO₂-gestuurde mechanische ventilatie treedt gemiddeld een verbetering op van de luchtkwaliteit in de woning en wordt schimmelvorming, die zich nu bij verschillende woningen in de natte ruimte heeft ontwikkeld, opgelost. Het verbeteren van het binnenmilieu is één van de speerpunten van de overheid in de Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid.

Ten aanzien van schimmelvorming zegt het RIVM het volgende:

"In onderzoek is een consistente associatie gevonden tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Blootstelling aan vochtige woonomstandigheden of schimmel geeft een verhoogd risico op het ontstaan van astma, verergering van astma, luchtwegklachten en luchtweginfecties. Vochtproblemen ontstaan in een woning wanneer vochtige lucht door onvoldoende ventilatie blijft hangen. Dit vocht kan afkomstig zijn van bijvoorbeeld koken, douchen of afwassen. Sommige woningen hebben door een bouwkundig gebrek al vochtproblemen. Door verbeteringen in de bouw is een afname in vochtproblemen te zien. Er bestaan verschillende wetten, richtlijnen en besluiten die het binnenmilieu moeten bevorderen, bijvoorbeeld het Bouwbesluit, de Tabakswet en de Warenwet. Het verbeteren van het binnenmilieu in woningen, scholen en kindercentra is een van de speerpunten van de overheid in de Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid."

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang "Volksgezondheid of openbare veiligheid" voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op de gierzwaluw en de huismus te rechtvaardigen, en het belang "Volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten" voldoende onderbouw is om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te rechtvaardigen.

Alternatievenafweging

De voorgenomen werkzaamheden zijn specifiek voor de in deze ontheffing aangevraagde woningen, de werkzaamheden zijn locatiegebonden. Alternatieve locaties voor de uitvoering van de werkzaamheden zijn dan ook niet aan de orde.

Met de nu voorgestelde werkwijze en de te plaatsen voorzieningen is een goede afstemming tussen de wettelijke verplichtingen, leefbaarheid in de wijk én besteding van maatschappelijke gelden. De tijdelijke voorzieningen worden direct permanent ingezet om zo de kans op dubbele verstoring te verkleinen.

Corporaties in Nederland staan voor een grote opgave om aan de afspraken uit het Energieakkoord invulling te geven. Deze doelen zijn enkel te bereiken als gedurende het gehele jaar werkzaamheden worden uitgevoerd. Binnen dit project is de planning afgestemd op de meest kritische verblijfplaatsen; de nesten van gierzwaluwen.

Voor de functies die minder hoge eisen stellen (paar- en zomerverblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis en huismussen) zal wel in de kritische periode worden gewerkt, maar door tijdig mitigerende maatregelen te plaatsen worden de effecten verzacht. Binnen dit project is geen alternatieve planning mogelijk waardoor alle functies geheel worden ontzien.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VII. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in de artikelen 3.3 en 3.8 van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VIII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

IX. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

X. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

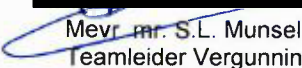
Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

XI. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan:

- RUD Utrecht, Postbus 85242, 3508 AE Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Loo Plan BV op 23 oktober 2018 namens Woningstichting Leusden gelet op de artikelen 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Woningstichting Leusden

Adres: Larikslaan 2

Postcode en woonplaats: 3833 AM Leusden

Ontheffing 81E1AC50 voor het tijdvak van: 1 februari 2019 en 1 april 2020

van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen, van nesten of rustplaatsen van de gierwaluw en de huismus;

van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

De gebieden waar deze ontheffing geldt, betreffen complexen 1210, 1080, 1170 en 1120 te Leusden, zoals weergegeven op de kaart in bijlage 2 bij dit besluit.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
7. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 6 bijgevoegd te zijn.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het

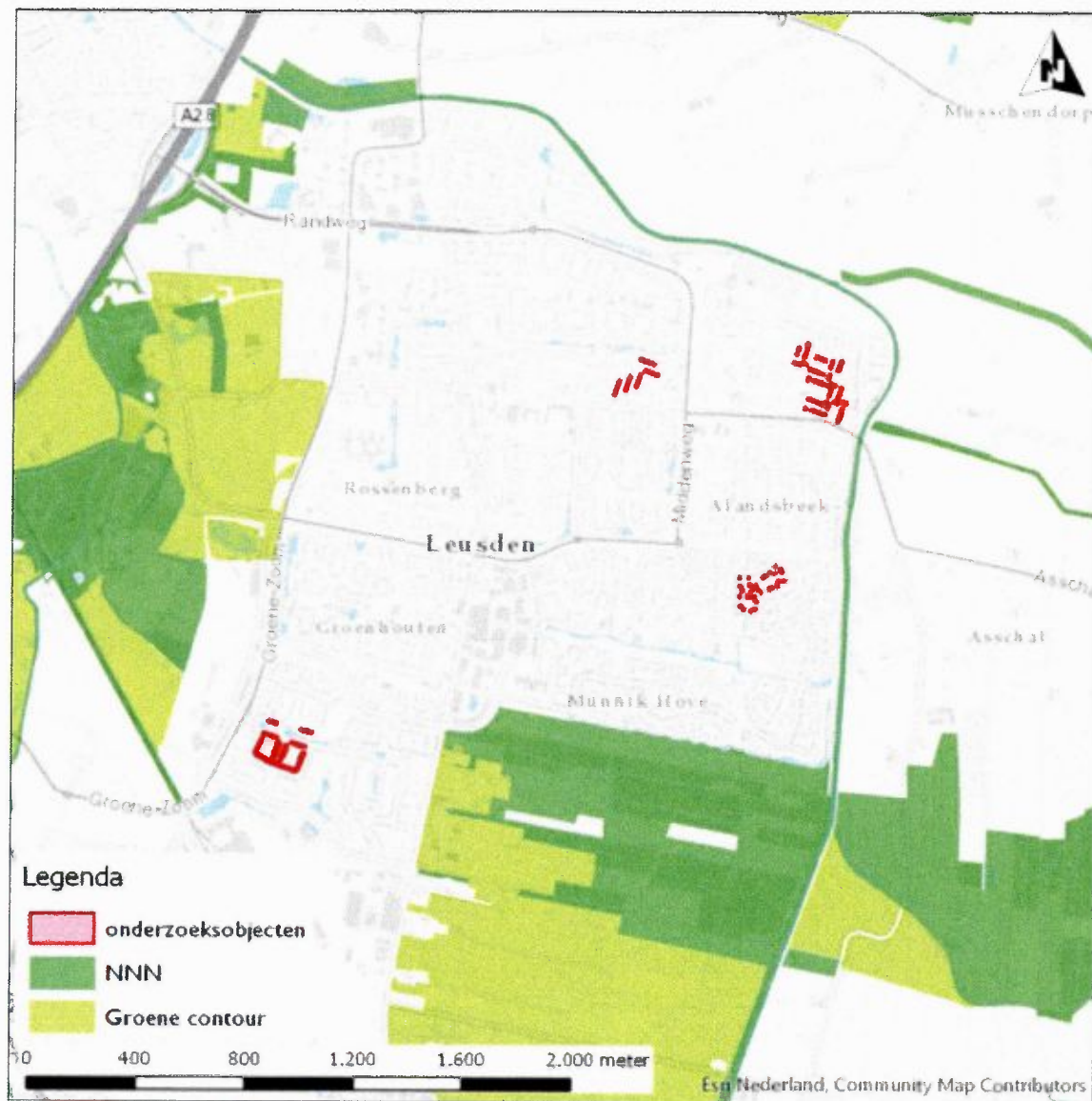
logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 10 en 11, geregistreerd.

9. Na afronding van de werkzaamheden dient u het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

Specifieke voorschriften

10. De maatregelen, voorgesteld in bijlage 4 van het bij de aanvraag gevoegde activiteitenplan ('Maatregelenboek') dienen te worden opgevolgd.
11. U dient, zodra dit bekend is, inzichtelijk te maken waar en hoe de permanente maatregelen (vogelschroot 2^e of 3^e panlat, smetplanken, boeiboorden) gerealiseerd zijn. U dient dit op kaart aan te leveren. Uiterlijk 1 juli 2020 dient u ons een compleet overzicht te leveren.
12. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. De deskundige dient in ieder geval bij de aanvang van de werkzaamheden aanwezig te zijn.
13. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
14. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 2: kaart plangebied (Bron: Activiteitenplan, bijlage 3: Nader onderzoek, Loopplan 2018).

Figuur 1 Ligging onderzoeksgebied

LOO PLAN

voor bos, natuur en landschap

MAATREGELENBOEK

*Maatregelenboek
jaarrond beschermde verblijfplaatsen*

COLOFON

OPDRACHT

Maatregelenboek jaarrond beschermde verblijfplaatsen

OPDRACHTGEVER

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Ons kenmerk : INTERN GEBRUIK
Datum : 19 april 2018

Contactpersoon : Marko Sinke
Medewerking van : Kim Lotterman
: Bart Wouters
Vormgeving : Marianne Mooij

© Loo Plan B.V. Dit rapport is vervaardigd door en is eigendom van Loo Plan B.V.
Loo Plan is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade voortvloeiende uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Loo Plan.
De opdrachtgever vrijwaart Loo Plan voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.
Informatie mag worden gebruikt met literatuurverwijzing: Loo Plan 2017, Wet natuurbescherming maatregelenboek.

In dit maatregelenboek worden verschillende mogelijkheden beschreven voor mitigatie en compensatie. Er is echter altijd ruimte is voor maatwerkoplossingen. Loo Plan kiest voor:

1. Het aanbrengen van voorzieningen of maatregelen treffen voor minimaal één van de beschermde soorten bij groot onderhoud aan de schil van een complex of woning. Dit ongeacht of er bij onderzoek beschermde verblijfplaatsen zijn aangetroffen.
 2. Daar waar mogelijk rekening te houden met de verduurzamingsslag die gemaakt moet worden om de doelstellingen ten aanzien van energiegebruik in 2050 te kunnen realiseren.
 3. Zoveel als mogelijk de voorzieningen niet in het dakvlak aan te leggen; er zijn tal van aanwijzingen dat in verband met de aangebrachte isolatie het te warm wordt voor de doelsoorten op deze locaties.
 4. Gebruik van duurzame (levensduur > 10 jaar) tijdelijke verblijfplaatsen.
 5. Een jaarlijkse toetst van het hieronder gepresenteerde schema met de voorkeursvoorzieningen aan nieuwe onderzoeken t.a.v. de effectiviteit van de voorzieningen. Reeds geplaatste voorzieningen worden niet met terugwerkende kracht aangepast.
 6. Het afstemmen van de voorzieningen die worden getroffen op de werkzaamheden die worden uitgevoerd en de bouwkundige/technische mogelijkheden.
- Op volgorde van voorkeur

	Tijdelijk	Permanent
Huismus	1. Werken buiten broedseizoen (1 maart - 15 augustus) 2. Opbouwvoorziening (3.1.6)	1. Voorziening in overstek (3.1.1) 2. Plaatsen opbouwvoorziening (3.1.6) 3. Plaatsen inbouwkast (3.1.5) 4. Geen vogelschroot toepassen 5. 3de panlat vogelschroot (3.1.4) 6. Wegknippen vogelschroot combivoet (3.1.3)
Gierzwaluw	1. Werken buiten broedseizoen (15 april - 15 augustus) 2. Plaatsen opbouwvoorziening (3.2.3)	1. Voorziening in overstek (3.2.1) 2. Inbouwvoorziening (3.2.2) 3. Opbouwvoorziening (3.2.3)
Vleermuis zomer- en paarverblijf (gewone en ruige dwerg-vleermuis)	1. Werken buiten paar- en/of zomerseizoen (1/2 juli – 1 november; 1 april- 1 december) 2. Opbouwvoorziening (3.3.4)	1. In overstek (3.3.1) 2. Achter goot (3.3.2) 3. Opbouwvoorziening (3.3.4) 4. Inbouwvoorziening (3.3.5)
Vleermuis kraamverblijf (gewone en ruige dwerg-vleermuis)	1. Werken buiten kraamperiode (1 april - 1 december) 2. Opbouwkast (3.3.4)	1. Inbouwvoorziening (3.3.5) 2. Maatwerkoplossing (3.3.6)
Vleermuis winterverblijf	Maatwerk	1. Maatwerk voorziening (3.3.6)
Vleermuis zomer- en paarverblijf (laatvlieger)	Geen, direct permanente voorziening	1. Gevelbetimmering (3.4) 2. Tichelaar-kast (3.4)
Vleermuis kraamverblijf (laatvlieger)	Tichelaar-kasten (3.4)	1. Tichelaar-kast (3.4)

7. In situaties waarin bovenstaande maatregelen niet kunnen worden gerealiseerd of dat betere innovatieve oplossingen worden voorgesteld door de ketenpartners, houdt de corporatie de mogelijkheid gebruik te maken van maatwerkoplossingen. Deze maatregelen moeten wel vooraf getoetst en goed bevonden worden door de begeleidend ecooloog.
Afwijkingen ten opzichte wat in de ontheffing is opgenomen, moeten te allen tijde bij het bevoegd gezag worden gemeld.

3.1.4 Vogelschroot 2de of 3de panlat

Alternatieve verblijfplaatsen kunnen gecreëerd worden door het vogelschroot achter wege te laten of op de 2de of 3de panlat vanaf onderen te bevestigen.

Maatregel	Aantal alternatieve verblijfplaatsen	Genoemd in Kennisdocument ('geaccepteerde methode')	Effectiviteit	Duurzaamheid	Prijs/kwaliteit indicatie
Op 2 ^{de} 3 ^{de} panlat plaatsen vogelschroot	Hele dakruimte is geschikt. Ca. 10 potentiële nesten per woning.	Ja	(Nog geen monitoringsgegevens) Matig/goed	Goed	Goed (onder voorbehoud)

WERKWIJZE

Plaatsen vogelschroot op 2de of 3de panlat.

Minder zinvol bij op het zuiden geëxponeerde daken (wordt 's zomers te warm), maar mogelijk zijn deze wel geschikt voor de vroege broeders. Ook onduidelijk of daken niet te warm worden na dakisolatie ('warmte kan niet meer naar zolder doorslaan'), hiervoor zal dus monitoring moeten plaatsvinden.

TYPE VOORZIENING

1. Vogelschroot/vogel/muizenwering.
2. Of gelijkwaardig.

AANDACHTSPUNTEN

- Bij zacht isolatiemateriaal een stevige folie toepassen. Bij nieuwe dakplaten kiezen voor dakplaat met harde topping.
- Niet toepasbaar bij 'platte' pannen (te weinig ruimte) of bij het aanbrengen van een hoge plastic bakgoot.
- Mogelijk te warm bij aanbrengen op de zuidkant (let in dat geval op voldoende ventilatie).
- Mogelijk minder effectief indien tussen dakbeschot en dakpan isolatiefolie is aangebracht.
- Niet toepasbaar bij bakgoten indien de dakpannen te ver de goot in lopen.

Figuur 3.3 Bij zachte isolatieplaten moet een folie worden toegepast om schade te voorkomen.

3.1.6 Uitwendige kast

Alternatieve verblijfplaatsen kunnen aangeboden worden in de vorm van nestkasten. Veel kasten die door leveranciers worden aangetoond voor de compensatie/mitigatie hebben een te kleine binnenmaat.

Uit onderzoek blijken veel van de kleine voorzieningen slechts beperkt effectief. Omdat de gierzwaluwkasten verreweg het beste gebruikt werden, wordt op advies van Stichting Witte Mus (lit. 7) voor de compensatie van verblijfplaatsen van huismus gebruikgemaakt van gierzwaluwkasten.

Maatregel	Aantal alternatieve verblijfplaatsen	Genoemd in Kennisdocument ('geaccepteerde methode')	Effectiviteit	Duurzaamheid	Prijs/kwaliteit indicatie
Nestkasten	Reëel is 3 - 6 per woning	Ja	Goed	Goed	Matig/goed

WERKWIJZE

De kasten worden zo aangebracht dat ze ook gebruikt kunnen worden door gierzwaluwen.

AANDACHTSPUNTEN

- Een minimaal bodemoppervlak van 25 x 8 cm.
- Niet op een te hete of te koude plaats aangelegd worden (voorkeur op een noordelijke of oostelijke expositie, of in de schaduw).
- Op minimaal 3 meter boven obstakels (maaiveld, carport) hangen.
- Geen rekening houden met beplanting; voorzieningen gaan >20 jaar mee, groenvoorzieningen vaak korter.
- Geen plaatsing boven ramen en deuren om eventuele overlast te beperken (figuur 3.6)
- Bij meerdere nieuwe verblijfplaatsen moeten de ingangen óf minstens 50 cm uit elkaar (figuur 3.7), óf zo geplaatst zijn dat de nestingang van een andere verblijfplaats niet zichtbaar is.
- Van voldoende duurzaam (>25 jaar) materiaal zijn.

Figuur 3.6 Geen plaatsing boven ramen en deuren om eventuele overlast te beperken.

Figuur 3.7 Als de invliegopening meer dan 50 cm uit elkaar ligt, kunnen meerdere kasten worden geplaatst.

3.2.3 Opbouwkasten

Op de markt zijn veel typen gierzwaluwnestkasten die aan de muur of onder de goot bevestigd kunnen worden.

Maatregel	Aantal alternatieve verblijfplaatsen	Genoemd in Kennisdocument ('geaccepteerde methode')	Effectiviteit	Duurzaamheid	Prijs/kwaliteit indicatie
Nestkasten	1-15 per woning	Ja	Goed	Matig/goed	Matig/goed

WERKWIJZE

Aanbrengen aan de muur of onder de goot (nestkast).

De nestkasten moeten:

- Een minimaal bodemoppervlak van 15 x 25 cm hebben en een minimale hoogte van 13 cm.
- Een invliegopening van 7 cm breed en maximaal 3,5 cm hoog hebben. De invliegopening mag maximaal 2 cm boven het bodemoppervlak liggen en moet asymmetrisch in de kast zijn aangebracht.
- Voldoende veilige uitvliegruimte hebben: minimaal 1 meter breed en 3 meter diep.

AANDACHTSPUNTEN

- De kast moet tussen 9 uur en 19 uur in de schaduw blijven (dus bij voorkeur op het noorden of oosten) en een voldoende veilige uitvliegruimte hebben (minimaal 1 meter breed en 3 meter diep).
- De invliegopening kan ook 'onder' (in de bodem) gemaakt zijn; dit maakt de verblijfplaats voor andere vogelsoorten onaantrekkelijker.

3.3.3 Paar- & zomerverblijfplaats: vleermuiskasten

Op de markt zijn veel typen vleermuiskasten die aan de muur bevestigd kunnen worden. Deze kasten zijn geschikt als paar- en zomerverblijfplaats voor gewone en ruige dwergvleermuis.

Maatregel	Aantal alternatieve verblijfplaatsen	Genoemd in Kennisdocument ('geaccepteerde methode')	Effectiviteit	Duurzaamheid	Prijs/kwaliteit indicatie
Vleermuiskasten	1-4 per woning	Ja	Goed	Goed	Goed

WERKWIJZE

Aanbrengen aan de muur.

De vleermuiskast (figuur 3.17) moet:

- Verschillende microklimaten aanbieden (clustering met verschillende richtingen).
- Niet verlicht worden door straatlantaarns of ander kunstlicht.
- Voldoende veilige uitvliegruimte hebben: minimaal 1 meter breed en 3 meter diep.
- Locaties worden afgestemd op migratieroutes, vliegroutes en foerageergebieden.
- Om een tochtvrij verblijf te creëren moet de kast tegen de muur worden gekit of moeten de naden worden afgedicht met compri-band (bij tijdelijke voorziening; kast is zonder kitresten te verwijderen).
- Muurschalen zijn gevoelig voor beschadiging, altijd drukplaatje tussen schroef en schaal.
- Bijvoorkeur roestvrije schroeven gebruiken.

Figuur 3.17 Schwegler 2FE wordt snel geaccepteerd als zomer- en paarverblijf.